

Wycena lasów do różnych celów w świetle obowiązujących przepisów prawa

Kołobrzeg 2016 r.

Ryszard Cymerman, Andrzej Nowak

Katedra Planowania i Inżynierii Przestrzennej

Wydział Geodezji, Inżynierii Przestrzennej i

Budownictwa UWM w Olsztynie

Przestrzeń leśna w gospodarce przestrzennej

Las łączy cztery rodzaje przestrzeni

- 1. przestrzeń przyrodniczą** – wypełnioną elementami przyrodniczymi stwarzającymi warunki niezbędne do życia gatunków biologicznych i posiadającą swą **wartość ekologiczną**;
- 2. przestrzeń społeczną** – czyli zajmowaną przez określone społeczności, które dążą do zaspokojenia własnych potrzeb, przez co nabiera ona **wartości społecznej**;
- 3. przestrzeń kulturową** – jako obszar, w którym trwale są umiejscawiane dorobki kultury materialnej, przez co przestrzeń nabiera **wartości kulturowej**;
- 4. przestrzeń ekonomiczna** (gospodarczą) – na której prowadzona jest działalność gospodarcza, przez co przestrzeń uzyskuje określoną przydatność, użyteczność i **wartość ekonomiczną - rynkową**

Przestrzeń leśna w gospodarce przestrzennej

Las w urbanistycznym ujęciu posiada klasyczną strukturę przestrzeni:

1. posiada elementy: **strefowe, liniowe i punktowe**;

2. przestrzeń charakteryzuje się typowymi cechami:

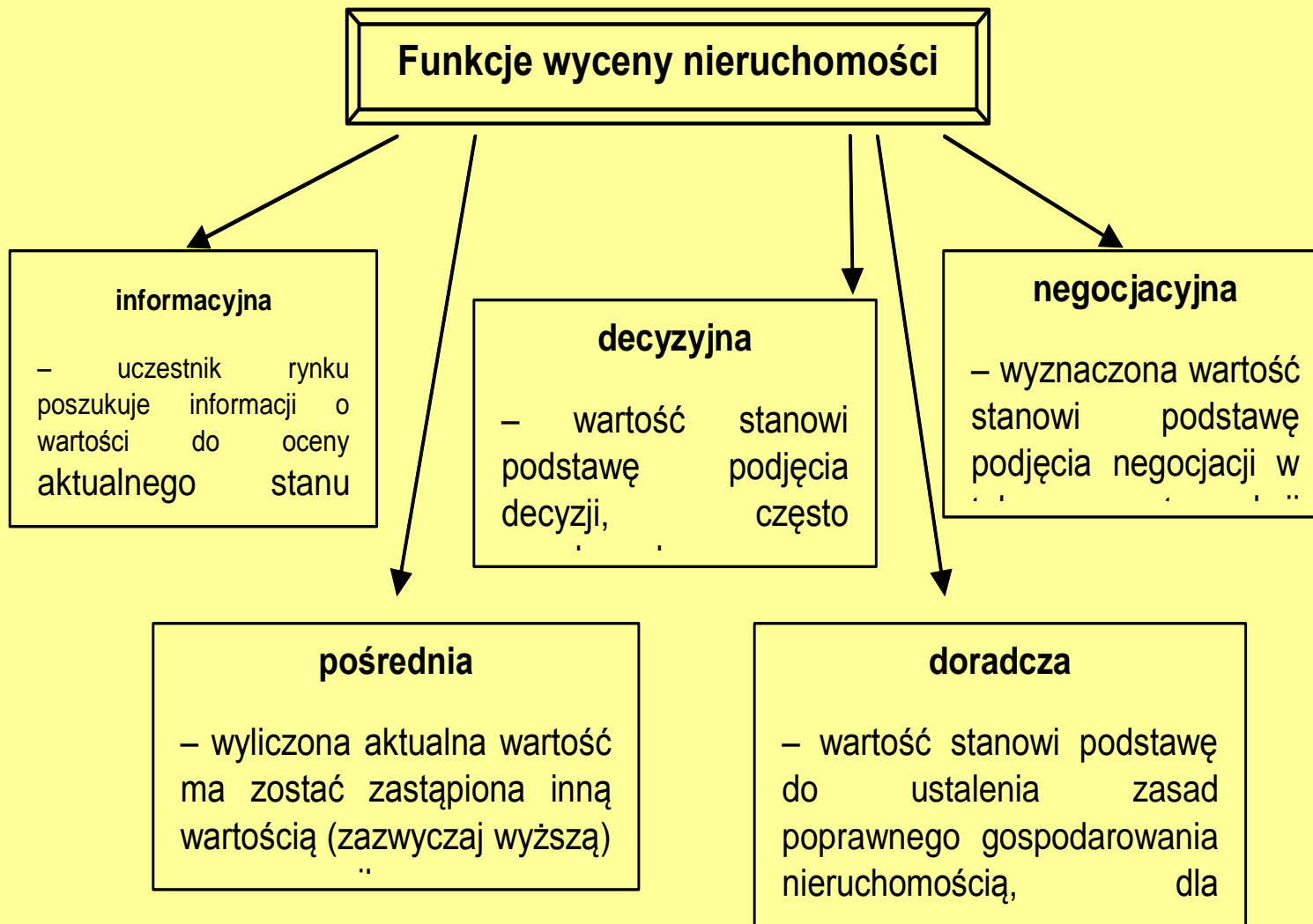
- **ograniczonością** – rozumianą jako brak możliwości jej powiększenia;
- **oporem** – rozumianym jako odpornością na różne zmiany;
- **zróźnicowaniem** – rozumianym jako różnorodność i różność.

Zadania gospodarki przestrzennej

Jednym z zadań jest **określanie wartości** dla różnych celów

Wartości: ekologiczna, społeczna i krajobrazowa zawierają w sobie dużą dozę subiektywizmu i **są trudno mierzalne** – bowiem brak jest obiektywnych mierników i zasad przeliczenia ich na walory ekonomiczne.

W gospodarce rynkowej szczególnego zainteresowania doczekała się **wartość ekonomiczna**, będąca podstawą działań gospodarczych, a szczególnie obrotu nieruchomościami. **Rozwinęła się i dalej rozwija działalność** (naukowa, badawcza i gospodarcza) określana jako **wycena nieruchomości**.

Rys. 1. Funkcje wyceny nieruchomości

Rodzaje wartości nieruchomości

WARTOŚĆ - wynik wyceny

Określana dla nieruchomości, które są lub mogą być przedmiotem obrotu na rynku nieruchomości

RYNKOWA

Określana dla nieruchomości, o których mowa w przepisach o podatku od nieruchomości

KATASTRALNA

RODZAJE WARTOŚCI NIERUCHOMOŚCI

ODTWORZENIOWA

Określana dla nieruchomości, które ze względu na obecne użytkowanie lub przeznaczenie nie są lub nie mogą być przedmiotem obrotu rynkowego, a także jeżeli wymagają tego przepisy szczególne.

BANKOWO - HIPOTECZNA

Określana dla nieruchomości, które stanowią podstawę zabezpieczenia hipotecznego

Wartość rynkowa

jest definiowana następująco:

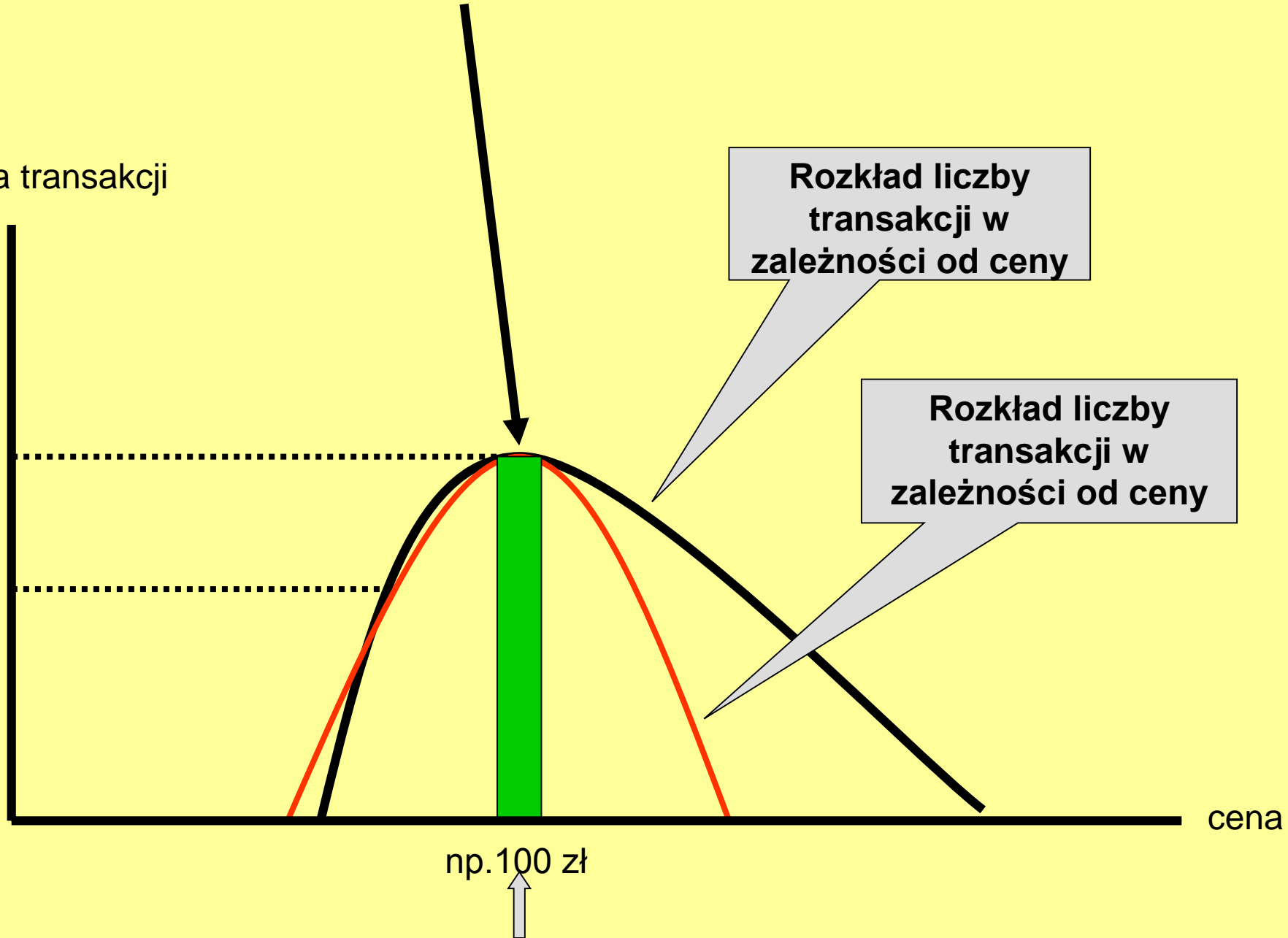
„Wartość rynkowa nieruchomości to najbardziej prawdopodobna jej cena, możliwa do uzyskania na rynku w dniu wyceny, przy przyjęciu następujących założeń:

- strony umowy są od siebie niezależne,
- nie działają w sytuacji przymusowej
- mają stanowczy zamiar zawarcia umowy,
- upłynął czas niezbędny do wyeksponowania nieruchomości na rynku i do wynegocjowania warunków umowy

Wartość rynkowa

Liczba transakcji

Wartość odtworzeniowa

Wartość odtworzeniowa nieruchomości jest **równa kosztom nabycia gruntu** i **kosztom wytworzenia jego części składowych**, z uwzględnieniem **stopnia zużycia przy założeniu**, że koszty te zostały poniesione w dniu wyceny.

$$W_o = K_{zgr} + K_{ocz} = W_{rg} + (K_o - S_z K_o)$$

Wartość odtworzeniowa

Wartość odtworzeniowa może być określana w odniesieniu do nieruchomości zabudowanej oraz nieruchomości posiadającej inne odtwarzalne części składowe, może także dotyczyć określania wartości odrębnych odtwarzalnych części składowych gruntu.

Przy jej określaniu oddzielnie określa się koszt nabycia gruntu i oddzielnie koszt wytworzenia jego części składowych.

Przez *koszt nabycia gruntu* rozumieć należy jego wartość rynkową.

Wartość katastralną nieruchomości ustala się na podstawie oszacowania nieruchomości reprezentatywnych dla poszczególnych rodzajów nieruchomości na obszarze danej gminy.

Wartość bankowo – hipoteczna -wg. ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych jest wartością zorientowaną na długi okres, trwale posiadaną przez obiekt stanowiący przedmiot obciążenia kredytem w momencie wyceny.

Wycena nieruchomości - należy przez to rozumieć postępowanie, w wyniku którego dokonuje się określenia wartości nieruchomości;

postępowanie związane z wykonaniem operatu, a więc analiza stanów, opis przedmiotu i określenie wartości.

**Szacowanie nieruchomości -
należy przez to rozumieć
czynności związane z
określaniem wartości
nieruchomości;**

**Postępowanie – prowadzące do
znalezienia wartości, a więc wybór
procedury i ich zastosowanie
(podejścia, metody , techniki)**

Szacowanie nieruchomości w ujęciu schematycznym, to szukanie odpowiedzi na trzy podstawowe pytania:

Co? – przedmiot wyceny

Po co? – cel wyceny

Jak? – procedura wyceny

Zestawienie przedmiotów wyceny

Przedmiot wyceny

Prawa rzeczowe do nieruchomości

wła sno ść	użytko wanie wieczys te	niektóre ograniczone prawa rzeczowe
		<ul style="list-style-type: none"> • służebność • użytkowanie • spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu

Zestawienie przedmiotów wyceny

Przedmiot wyceny

Szkody

Nakłady

•straty

dotyczy przypadku
gdy użytkownik
zależny ponosi
nakłady na
nieruchomość

•utracone korzyści

Cele szacowania

Wycena powszechna dla celów podatkowych i opłat na poziomie krajowym i lokalnym

podatek od wartości nieruchomości

opłata od wzrostu wartości (rozwoju) nieruchomości

Transfer nieruchomości

kupno, sprzedaż, dzierżawa lub doprowadzenie do innej formy użytkowania zależnego

Obliczanie odszkodowań

Finansowanie przedsięwzięć rozwojowych lub udzielanie kredytów

Doradztwo inwestycyjne i podejmowanie innych decyzji dotyczących nieruchomości

Procedury określania wartości

- **Podejścia**
- **Metody**
- **Techniki**

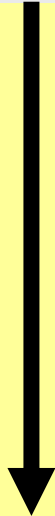
Jak? - Procedury określania wartości

Podejście	Metoda	Technika
Porównawcze	Porównywania parami	
	Korygowania ceny średniej	
	Analizy statystycznej rynku	
Dochodowe	Inwestycyjna	<ul style="list-style-type: none"> •Kapitalizacji prostej •Dyskontowania strumieni dochodów
	Zysku	
Kosztowe	Kosztów odtworzenia	<ul style="list-style-type: none"> •Szczegółowa •Elementów scalonych •Wskaźnikowa
	Kosztów zastąpienia	
Mieszane	Kosztów likwidacji	Takie jak w podejściu kosztowym
	Pozostałościowa	
	Wskaźników szacunkowych gruntu	

Podziały nieruchomości

Podmiotowy

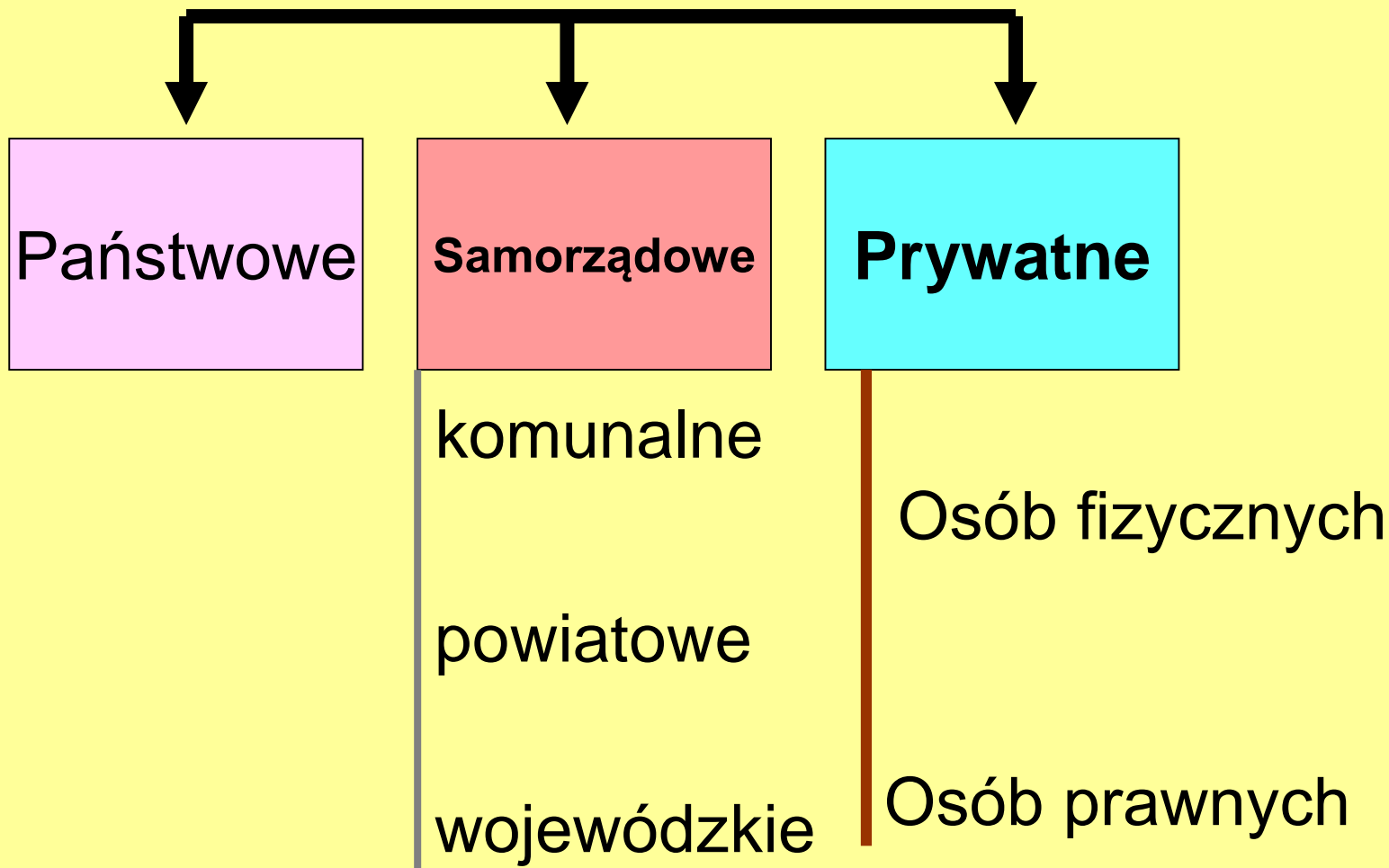

Przedmiotowy

Funkcjonalny

Podział podmiotowy nieruchomości

Podział przedmiotowy nieruchomości

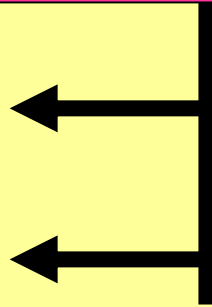
Nieruchomość gruntowa

Nieruchomość budynkowa

Nieruchomość lokalowa

mieszkalna

użytkowa

Podział funkcjonalny

Zurbanizowane

- nieruchomości w miastach
- lokalowe
- przemysłowe

Niezurbanizowane

- rolne,
- leśne,
- wodne

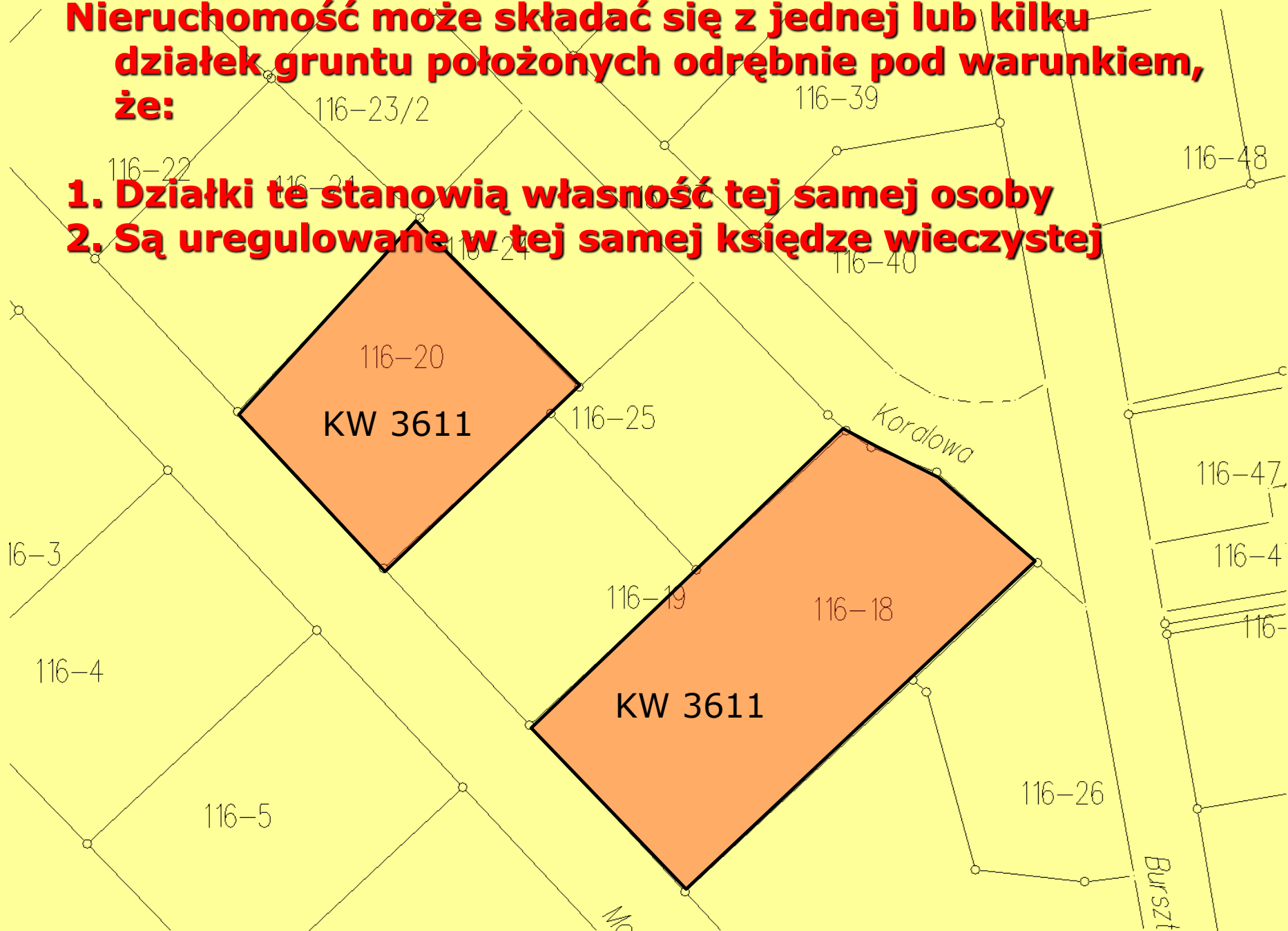
Nieruchomość gruntowa

Definicja nieruchomości gruntowej według ustawy o gospodarce nieruchomościami (art. 4 pkt 1).

Nieruchomość gruntowa –to grunt wraz z częściami składowymi, z wyłączeniem budynków i lokali, jeżeli stanowią odrębny przedmiot własności.

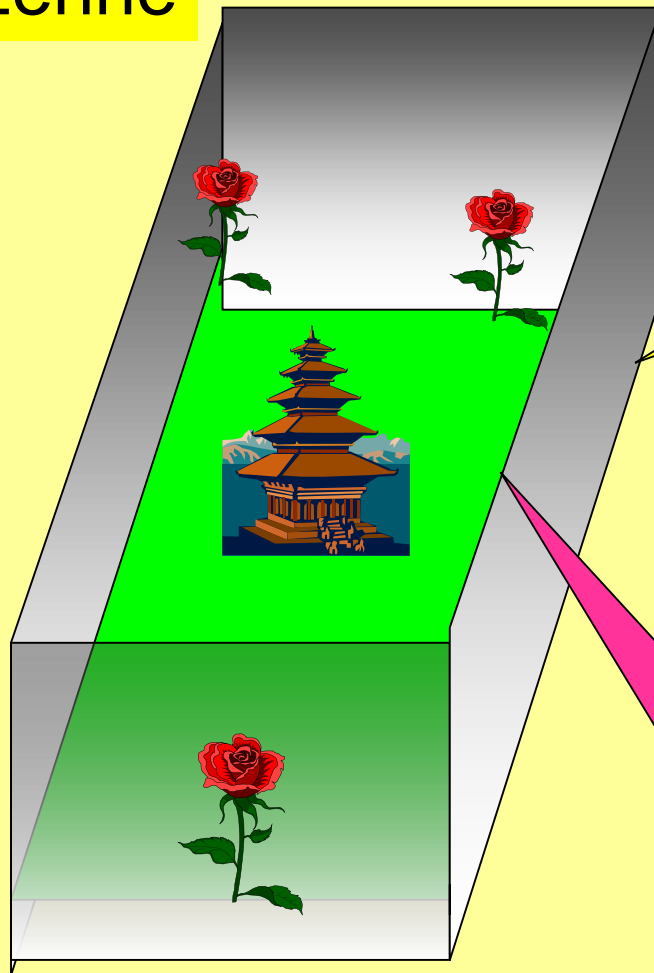
Nieruchomość może składać się z jednej lub kilku działek gruntu położonych odrębnie pod warunkiem, że:

- 1. Działki te stanowią własność tej samej osoby**
- 2. Są uregulowane w tej samej księdze wieczystej**

Nieruchomość gruntowa

Granice przestrzenne

Poziome
Po granicy
działki

Pionowe
W zasięgu
społeczno-
gospodarczego
korzystania

Część składowa rzeczy nie może być odrębnym przedmiotem własności i innych praw rzeczowych.

Częścią składową rzeczy jest to, co nie może być od niej odłączone (K.C. Art. 47. § 1 i 2):

- 1. Bez uszkodzenia lub istotnej zmiany całości**
- 2. Bez uszkodzenia lub istotnej zmiany przedmiotu odłączonego**

Do części składowych gruntu należą budynki i inne urządzenia trwale z gruntem związane, jak również drzewa i inne rośliny od chwili zasadzenia lub zasiania (K.C. Art. 48.).

Wyjątki, o których należy pamiętać:

1. Wzniesienie budynku przez użytkownika wieczystego gruntu
2. Oddanie w użytkowanie wieczyste gruntu zabudowanego
3. Wyodrębnienie i sprzedaż lokalu

Części składowe nieruchomości gruntowej

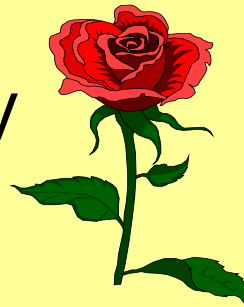

grunt

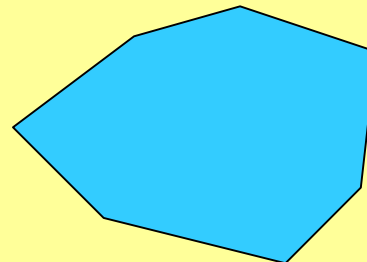
budynki i inne urządzenia

drzewa i inne rośliny

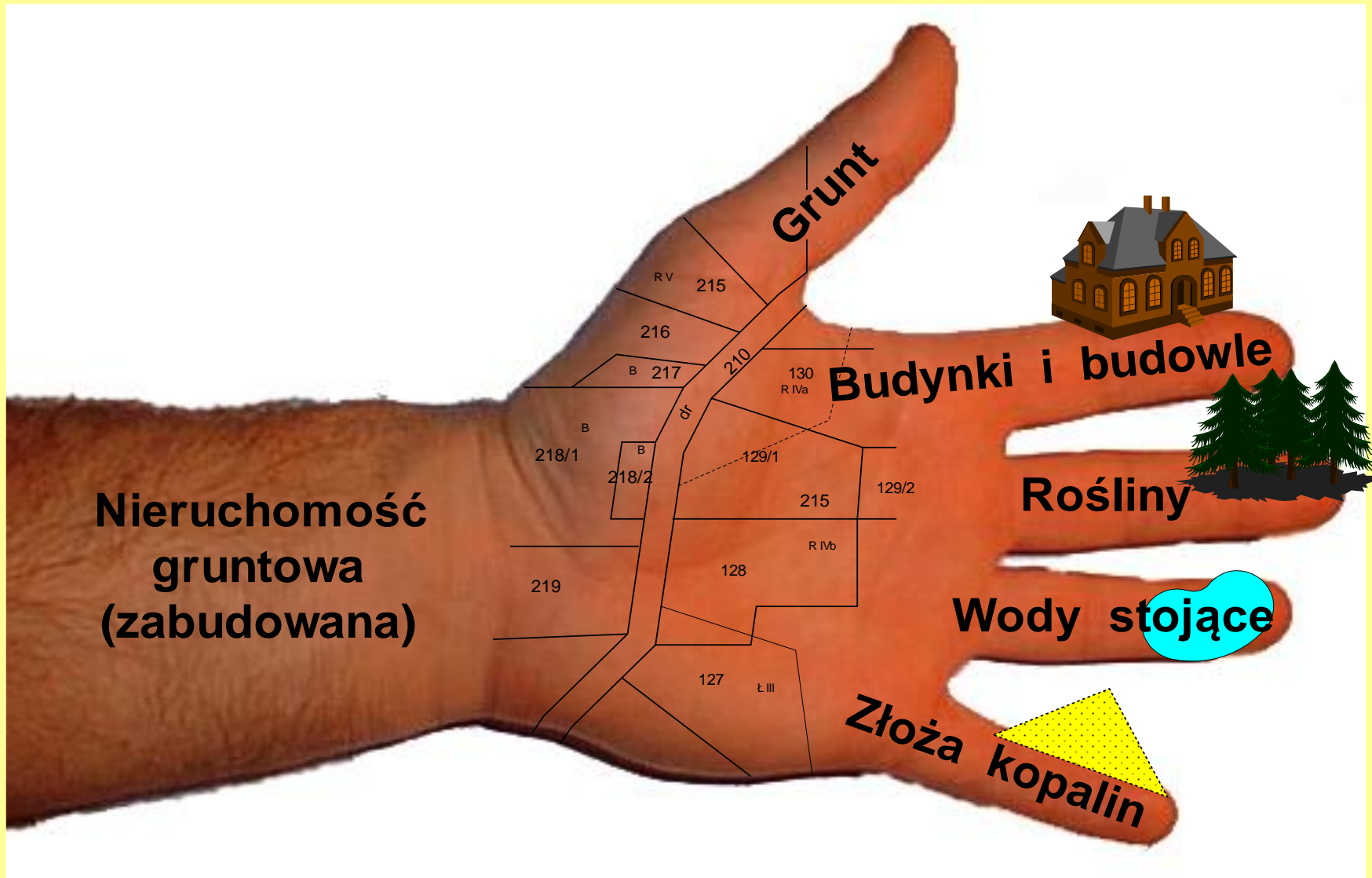

wody stojące

złoża kopalin

Zapamiętać nieruchomości – części składowe

Nieruchomość leśna to najczęściej nieruchomość gruntowa - to **las** w rozumieniu ustawy o lasach

Lasem (Ls) jest grunt:

- o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha, pokryty roślinnością leśną (uprawami leśnymi) - drzewami krzewami oraz runem leśnym - lub przejściowo jej pozbawiony:
  - przeznaczony do produkcji leśnej, lub
  - stanowiący rezerwat przyrody lub wchodzących w skład parku narodowego, albo
  - wpisanych do rejestru zabytków,
- związany z gospodarką leśną, zajęty pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, urządzenia melioracji wodnych, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, tereny pod liniami energetycznymi, szkółki leśne, miejsca składowania drewna, a także wykorzystywanych na parkingi leśne i urządzenia turystyczne.

Definicja nieruchomości budynkowej według Kodeksu cywilnego (art. 235 § 1 i § 2).

Przez nieruchomość budynkową należy rozumieć prawo użytkowania wieczystego gruntu wraz z budynkami i innymi urządzeniami, wzniesionymi bądź nabytymi przez użytkownika wieczystego i stanowiącymi jego własność.

Definicja nieruchomości budynkowej według Kodeksu cywilnego (art. 235 § 1 i § 2).

Z przepisów Kc wynika, że prawem głównym (nadrzędnym) w odniesieniu do nieruchomości budynkowej jest prawo użytkowania wieczystego gruntu, będącego własnością Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, zaś prawem związanym z prawem użytkowania wieczystego (z prawem głównym) jest prawo własności budynków i innych urządzeń przysługujące użytkownikowi wieczystemu (budynki i urządzenia stanowiące odrębny od gruntu przedmiot własności). Własność budynków i innych urządzeń trwa tak długo, jak długo trwa prawo użytkowania wieczystego. Wygaśnięcie prawa użytkowania wieczystego skutkuje utratą prawa własności budynków. Budynki i urządzenia jako przedmiot odrębnej własności stanowią części składowe prawa użytkowania wieczystego.

Nieruchomość budynkowa


```
graph TD; A[Nieruchomość budynkowa] --> B[Prawo użytkowania wieczystego]; A --> C[Budynek stanowiący odrębną własność]; B --- D[+]; D --- C;
```

**Prawo użytkowania
wieczystego**

+

Budynek stanowiący
odrębną własność

Nieruchomość budynkowa

Nieruchomość gruntowa

Rodzaj prawa		Części składowe nieruchomości	Rodzaj prawa	
uw		Grunt		wł
wł		Budynki, budowle		wł
uw		Rośliny		wł
uw		Wody stojące		wł
uw		Kopaliny pospolite		wł

Definicja nieruchomości **lokalowej**

Definicja nieruchomości lokalowej (art. 2 i art. 3 ust. 1 ustawy o własności lokali).

Przez nieruchomość lokalową należy rozumieć prawo odrębnej własności samodzielnego lokalu i pomieszczeń do niego przynależnych wraz z udziałem nieruchomości wspólnej.

W odróżnieniu od nieruchomości budynkowej prawem głównym (nadrzędnym) w odniesieniu do nieruchomości lokalowej jest prawo odrębnej własności samodzielnego lokalu i pomieszczeń do niego przynależnych, zaś prawem związanym – udział właściciela lokalu **w nieruchomości wspólnej**. Grunt jako element nieruchomości wspólnej może być przy tym przedmiotem współwłasności, bądź też przedmiotem współużytkowania wieczystego. Prawo własności lokalu jako prawo główne warunkuje istnienie współwłasności w nieruchomości wspólnej (współwłasność części wspólnych budynku i współwłasność – współużytkowanie wieczyste – gruntu). Odwrotnie niż w odniesieniu do nieruchomości budynkowej, utrata własności lokalu powoduje utratę prawa do części wspólnych budynku i prawa do gruntu, zarówno jako przedmiotu współwłasności, jak też współużytkowania wieczystego.

Nieruchomość lokalowa

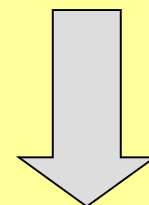
własność samodzielnego lokalu
i pomieszczeń do niego przynależnych

mieszkalnego

użytkowego

+

Udział w nieruchomości wspólnej

Nieruchomość wspólna

Wspólne
części
budynku

Grunt

Definicja części składowej lokalu (art. 2 ust. 4 ustawy o własności lokali).

Do lokalu mogą przynależeć, jako jego części składowe, pomieszczenia zwane pomieszczeniami przynależnymi, choćby nawet do niego bezpośrednio nie przylegały lub były położone w granicach nieruchomości gruntowej poza budynkiem, w którym wyodrębniono dany lokal, a w szczególności: piwnica, strych, komórka, garaż.

Wycena lasów dla różnych celów

Las jako nieruchomości i użytek gruntowy

obejmuje grunt oraz jego części składowe (drzewa, krzewy, runo leśne a także budynki i budowle).

Zakres wyceny może dotyczyć **własności, prawa użytkowania wieczystego czy ograniczonych praw rzeczowych**;
może obejmować całość nieruchomości, albo niektóre jego części składowe (sam grunt, drzewostan, kopalinę pospolitą)
- zależy to od celu wyceny.

W gospodarce leśnej najczęściej mamy do czynienia:

z nieruchomościami **gruntowymi i lokalowymi,**

rzadziej z nieruchomościami **budynkowymi (gdy grunt leśny jest w użytkowaniu wieczystym, a budynek stanowi odrębną własność).**

Las jest przeznaczony najczęściej na cele leśne ale w procesie wyceny może mieć **przeznaczenie na cele usługowe, mieszkaniowe, pod drogi czy inne funkcje inwestycyjne.**

Przeznaczenie to, jako główne kryterium wartości, wynika z dokumentów planistycznych.

Dokumentami określającymi przeznaczenie i sposób zagospodarowania są **plany miejscowy**, a niekiedy także **decyzje** (o warunkach zabudowy, o ustaleniu lokalizacji celu publicznego, o zezwoleniu na realizację drogi publicznej, pozwolenie na budowę) lub w pewnym sensie także **studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy**

Stosując podejście porównawcze do wyceny lasów należy odszukać transakcje nieruchomościami podobnymi do wycenianego lasu tj. o porównywalnych atrybutach (wieku, bonitacji i składzie gatunkowym drzewostanu, zbliżonym typie siedliska oraz innych) mających wpływ na wartość.

Wycena lasów dla potrzeb obrotu wolnorynkowego

Problemy przy wycenie lasów

W praktyce szacowania typowych lasów (przeznaczonych na cele leśne), na rynku lokalnym najczęściej **brak** jest transakcji podobnych z uwagi na ograniczony rynek lasami. Typowe lasy jako tereny mające istotne ograniczenia w zagospodarowaniu inwestycyjnym bardzo rzadko są przedmiotem zainteresowania kupujących.

Stąd też brak możliwości wyceny lasów w podejściu porównawczym. Również podejście dochodowe do wyceny lasów nie jest możliwe do wykorzystania z uwagi na brak umów dzierżawnych na korzystanie z lasów.

W praktyce wyceny pozostaje więc zastosowanie podejścia mieszanego do wyceny gruntu leśnego (metodą wskaźników szacunkowych) oraz dodatkowa wycena części składowych gruntu.

Wycena gruntu leśnego, nie oparta na cenach rynkowych nieruchomości, stawia pod znakiem zapytania czy uzyskany wynik szacowania można uznać za wartość rynkową.

Obrót wolnorynkowy lasami jest dokonywany sporadycznie.

Dotyczy on:

- **sprzedaży wolnorynkowej nieruchomości bądź zamiany między osobami fizycznymi, prawnymi oraz między tymi podmiotami;**
- **sprzedaży, nabycia bądź zamiany lasu przez nadleśnictwo; -**
prawa pierwokupu lasu przez nadleśnictwo;
- **nabycia przez nadleśniczego lasu poprzez złożenie oświadczenia o nabycie gruntu, gdy nabycie następuje w innej formie niż umowa;**
- **prawa pierwokupu lasu, położonego w granicach parku narodowego, przez dyrektora parku;**
- **podziału spadku;**
- **scalenia i wymiany gruntów rolnych i leśnych**

Wycena lasów dla potrzeb obrotu wolnorynkowego jest dokonywana na podstawie zasad **ustawy o gospodarce nieruchomościami bądź na podstawie innych ustaw regulujących obrót, najczęściej odsyłających wycenę do zasad wynikających z ustawy o gospodarce nieruchomościami.**

Gdy zastosowanie podejścia porównawczego lub dochodowego do wyceny nie jest możliwe, wartość rynkową nieruchomości leśnej określa się stosując podejście mieszane – metodę wskaźników szacunkowych gruntów i dodaje wartość drzewostanu jako części składowej gruntu. Metoda wskaźników szacunkowych wyceny gruntu leśnego realizuje wzór:

$$WG = \sum Ni \times Pi \times c \times (1 + v1 + v2 + v3 + \dots)$$

gdzie:

WG - wartość rynkowa gruntu leśnego

Ni - wskaźniki szacunkowe gruntów leśnych zależne od grupy typów siedliskowych lasu i okręgu podatkowego, wyrażone w m³ drewna za 1 ha, podane w RRM w sprawie wyceny...

Pi – powierzchnie w ha poszczególnych konturów siedlisk leśnych

C – średnia cena netto sprzedaży drewna w zł za m³, z uwzględnieniem kosztów pozyskania i zrywki, z rynku lokalnego lub nadleśnictwa za ostatni rok

vi – współczynniki korekcyjne z uwagi na szczególne cechy gruntu leśnego.

vi – współczynniki korekcyjne z uwagi na szczególne cechy gruntu leśnego

- **stopień degradacji siedliska leśnego**
- **szkodliwe oddziaływanie przemysłu na drzewostan**
- **masowe występowanie szkodników**
- **położenie w stosunku do siedlisk i głównych dróg**
- **możliwość przemieszczenia drewna do miejsca odbioru transportem mechanicznym**
- **jakość dróg dojazdowych**
- **rodzaje gruntów przyległych**
- **walory rekreacyjne.**

Zalecane wielkości współczynników korekcyjnych (vi) podaje nota interpretacyjna standardu wyceny nieruchomości leśnych i zadrzewionych

Wycena drzewostanu leśnego

Wycena drzewostanu leśnego dla potrzeb obrotu wolnorynkowego nie jest uregulowana przepisami prawa. Zasady wyceny drzewostanów leśnych określa nota interpretacyjna standardu V.6

- uprawy i młodniki należy wyceniać wg poniesionych kosztów wyhodowania;
- drzewostany ,które uzyskały masę grubizny drewna (II i starszych klas wieku) – wg wartości drewna „ na pniu ”.

Zasady te można zrealizować wyceniając drzewostan technikami:

- wskaźnikową, tj. wyrażając wartość drewna lub koszty jego wyhodowania w przelicznikach opracowanych przez IBL, wyrażonych w m³ So tartacznej II klasy jakości, z uwzględnieniem cen tego sortymentu z lokalnego nadleśnictwa;
- szczegółową, wg wartości drewna (szacunek brakarski – dla drzewostanów bliskorębnych i starszych) lub wg kalkulacji poniesionych kosztów wyhodowania

Wycena lasów do celów wywłaszczeniowych

1. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 1774)

Wycena lasów do celów wywłaszczeniowych

Wywłaszczany grunt leśny z drzewostanem pod drogę należy szacować wykorzystując zapisy ustawy ogn

Art. 134.2. Przy określaniu wartości rynkowej nieruchomości uwzględnia się w szczególności jej rodzaj, położenie, sposób użytkowania, przeznaczenie, stan nieruchomości oraz aktualnie kształtujące się ceny w obrocie nieruchomościami.

3. Wartość nieruchomości dla celów odszkodowania określa się według aktualnego sposobu jej użytkowania, jeżeli przeznaczenie nieruchomości, zgodne z celem wywłaszczenia, nie powoduje zwiększenia jej wartości.

4. Jeżeli przeznaczenie nieruchomości, zgodne z celem wywłaszczenia, powoduje zwiększenie jej wartości, wartość nieruchomości dla celów odszkodowania określa się według alternatywnego sposobu użytkowania wynikającego z tego przeznaczenia.

Powyższe zapisy oznaczają, że wartość lasu przejmowanego np. pod drogę należy wyceniać wg cen transakcyjnych nieruchomości drogowych (bowiem grunt pod drogę jest droższy od gruntu leśnego) a gdy brak jest takich transakcji – to należy wyceniać oddzielnie grunt i drzewostan. Grunt leśny wówczas należy wyceniać metodą wskaźników szacunkowych i uzyskany wynik podwyższyć o nie więcej niż 50% w oparciu o analizę rynku równoległego [§ 36 ust. 3 RRM w sprawie wyceny.....].

Wartość drzewostanu na wywłaszczanym gruncie leśnym określa się wg zapisów ustawy o gospodarce nieruchomościami:

Art.135.5. Przy określaniu wartości drzewostanu leśnego albo zadrzewień, jeżeli w drzewostanie znajdują się materiały użytkowe, szacuje się wartość drewna znajdującego się w tym drzewostanie. Jeżeli w drzewostanie nie występuje materiał użytkowy lub wartość drewna, które może być pozyskane, jest niższa od kosztów zalesienia i pielęgnacji drzewostanu, szacuje się koszty zalesienia oraz koszty pielęgnacji drzewostanu do dnia wywłaszczenia.

Oznacza to wycenę drzewostanu wg wartości drewna lub wg kosztów wyhodowania przyjmując wynik wyższy. W obliczeniach szczegółowych można zastosować wspomnianą wcześniej technikę wskaźnikowa lub szczegółową.

Wycena lasów do ustalenia rekompensaty za mienie pozostawione na kresach wschodnich

1. Ustawa z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 1090 z p. zm.)

Wycena lasów do ustalenia rekompensaty za mienie pozostawione na kresach wschodnich

Wypłata rekompensaty w wysokości 20 % wartości nieruchomości następuje na podstawie decyzji wojewody w oparciu o sporządzony operat szacunkowy pozostawionego mienia. Wycenę pozostawionej nieruchomości przeprowadza się wg zasad określonych w ustawie z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 1090)

Art. 11.1. Wartość rynkową nieruchomości pozostawionej poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej określa się na podstawie nieruchomości podobnych, położonych na obszarze porównywalnych rynków lokalnych funkcjonujących obecnie w Rzeczypospolitej Polskiej. Przy określaniu wartości nieruchomości uwzględnia się przeciętne ceny transakcyjne uzyskane za nieruchomości podobne, zbywane w miejscowości o zbliżonej liczbie mieszkańców, porównywalnym stopniu urbanizacji i charakterze administracyjnym do miejscowości, w której znajduje się nieruchomość pozostawiona, położonej na obszarze województwa lub miasta wydzielonego, o którym mowa w ust. 2, z uwzględnieniem współczynników określających różnice w poziomie rozwoju gospodarczego tych województw lub miast w okresie przed 1939 r., z zastrzeżeniem ust. 4.

Wycena lasów do ustalenia rekompensaty za mienie pozostawione na kresach wschodnich

3. Wartość nieruchomości stanowiących lasy lub plantacje kultur wieloletnich określa się jako sumę wartości gruntu i odpowiednio wartości drzewostanu albo kultur wieloletnich.

Przy określaniu wartości gruntu stosuje się metodę wskaźników szacunkowych gruntów, a przy określaniu wartości drzewostanu i kultur wieloletnich stosuje się przepisy art. 135 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Grunt leśny wycenia się metodą wskaźników szacunkowych bez uwzględnienia współczynników korekcyjnych [RRM, § 48 ust. 3], drzewostan zaś wg wartości drewna lub kosztów wyhodowania przyjmując wynik wyższy.

Wartość nieruchomości określona jak wyżej jest mnożona przez współczynnik z województwa porównywalnego (od 0,41 dla woj. wileńskiego, jeżeli jest porównywana z woj. mazowieckim – do 1,00 jeżeli jest porównywane woj. lwowskie z podkarpackim)

Wycena lasów do celów wyłączenia z produkcji leśnej

USTAWA z dnia 3 lutego 1995 r. o
ochronie gruntów rolnych i leśnych
(T.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 909)

• Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20
czerwca 2002 r. w sprawie jednorazowego
odszkodowania za przedwczesny wyrąb
drzewostanu (Dz.U. Nr 99 poz 905)

!! PRZEZNACZENIE !!

!! WYŁACZENIE !!

Stan wg miejscowego planu (funkcja)	<i>ROLNICZA LUB LEŚNA</i>	<i>INNA (np. rekreacja, budownictwo mieszkaniowe)</i>	
Stan wg ewidencji gruntów (sposób korzystania)	<i>ROLNICZY LUB LEŚNY</i>		<i>INNY (np. rekreacja, budownictwo mieszkaniowe)</i>
	I	II	III
	<i>"Zgodność planu z ewidencją"</i>	<i>"Plan się nie zgadza z ewidencją"</i>	<i>"Zgodność planu z ewidencją"</i>

Różne stany nieruchomości w zależności od zaawansowania procesu przekształcania gruntów rolnych i leśnych na inne cele.

Starosta

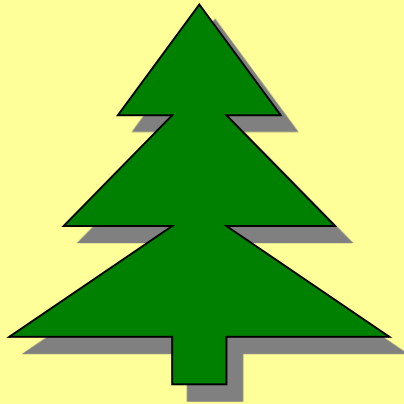
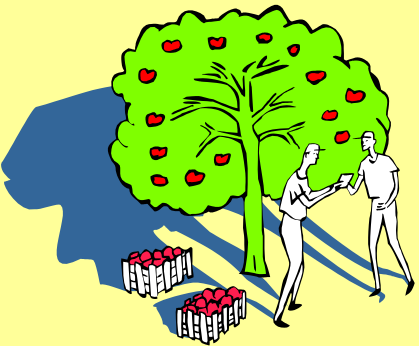
Dyrektor Regionalnej
Dyrekcji Lasów
Państwowych

Dyrektor Parku
Narodowego

Grunty rolne

Lasy

Nieruchomości na
terenie
Parku narodowego

***Organy wydające decyzje o wyłączeniu gruntów
rolnych i leśnych z produkcji.***

Wyłączenie gruntu leśnego z produkcji dotyczy zmiany sposobu użytkowania lasu, który zmienił przeznaczenie na cele nieleśne. Decyzja o wyłączeniu gruntu leśnego z produkcji, wydawana przez dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, obejmuje:

- należność za wyłączenie gruntu z produkcji leśnej,**
- opłaty roczne za wyłączenie gruntu,**
- odszkodowanie za przedwczesny wyręb drzewostanu.**

Opłaty za wyłączenie

gruntów rolnych i leśnych z produkcji

Opłaty

$$O = N + \sum OR$$

NALEŻNOŚCI

NALEŻNOŚCI **N**

płacone jednorazowo

OPŁATY ROCZNE

OPŁATY ROCZNE **OR**

płacone przez 10 lat po 10%
należności

ILE PŁACIMY ZA WYŁĄCZENIE ?

1 ha GRUNTU LEŚNEGO

bez drzewostanu

Art. 12.11

Lp.	Typy siedliskowe lasów	Równowartość ceny 1 m ³ w wysokości ogłoszanej przez Główny Urząd Statystyczny
1	Lasy: świeży, wilgotny, łągowy i górski oraz ols jesionowy i ols górski	2000
2	Lasy mieszane: świeży, wilgotny i bagienny, wyżynny, górski i ols	1500
3	Bory mieszane: świeży, wilgotny, bagienny, wyżynny i górski	1150
4	Bory: świeży, wilgotny, górski	600
5	Bory: suchy i bagienny	250

OBOWIĄZEK

UISZCZANIA OPŁATY !

OPŁATY BEZWARUNKOWO	GRUNTY KLAS I-III	GLEBY ORGANICZNE	LASY
OPŁATY NIE WYSTĘPUJĄ	GRUNTY KLAS IV V , VI GLEB MINERALNYCH		

ZWOLNIENIA

USTAWOWE

Art..12.a

przy wyłączeniu **GRUNTÓW ROLNYCH I LASÓW**
na cele budownictwa mieszkaniowego:

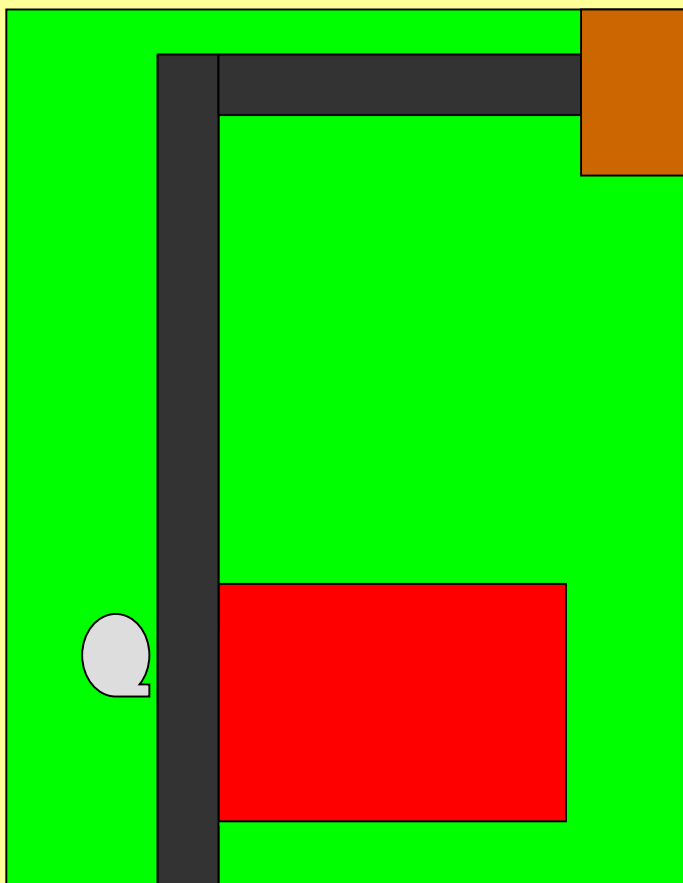
do 0,05 ha
w przypadku **BUDOWNICTWA JEDNORODZINNEGO**

do 0,02 ha
na każdy lokal mieszkalny
w przypadku **BUDYNKU WIELORODZINNEGO**

**OPŁATA Z
TYTUŁU
WYŁĄCZENIA
Z PRODUKCJI
GRUNTÓW
ROLNYCH I
LASÓW**

UWAGA: Wyłączeniu podlega ta część powierzchni działki, która jest zainwestowana (art...)

Powierzchnia
nie wyłączona

art. 12.6 należność pomniejsza się o wartość gruntów
ustaloną według cen rynkowych stosowanych w danej
miejscowości w obrocie gruntami w dniu ich faktycznego
wyłączenia z produkcji

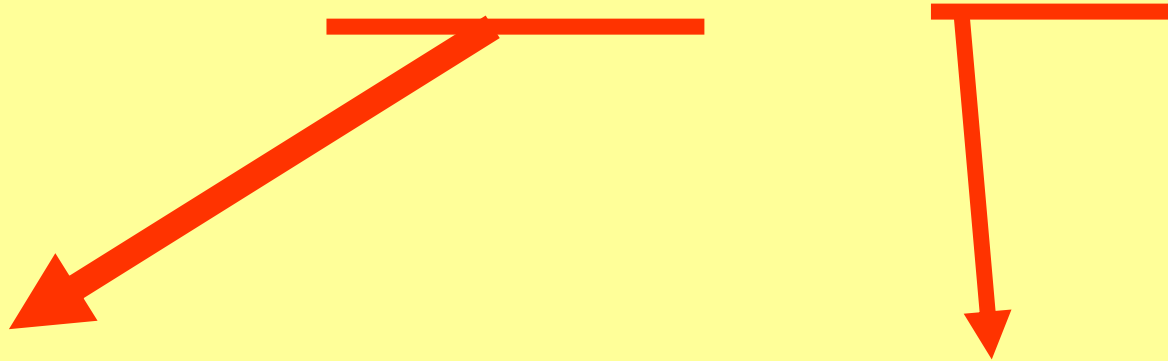
$$N' = N - W$$

$$OR = 0,1 N \text{ przez 10 lat}$$

Opłaty za wyłączenie lasów

$$O = N + \sum OR + Odszk$$

Opłaty za grunt

OPŁATA ZA DRZEWOSTAN

NALEŻNOŚCI i
OPŁATY ROCZNE

OPŁATA ZA
PRZEDWCZESNY
WYRĄB
DRZEWOSTANU

$$N + \sum OR$$

Art. 12.5 Odszkodowanie za przedwczesny wyrąb stanowi różnicę między spodziewaną wartością drzewostanu w wieku rębności, a wartością w chwili jego wyrębu.

W drzewostanach młodszych, w których nie można pozyskać sortymentów użytkowych, odszkodowanie stanowi wartość kosztów poniesionych na założenie i pielęgnację drzewostanów

Odszkodowanie za przedwczesny wyrąb drzewostanu

art.12.5

Wiek rębności

$W_i - W_s$

$$O = (W_i - W_s) * Z * P * C$$

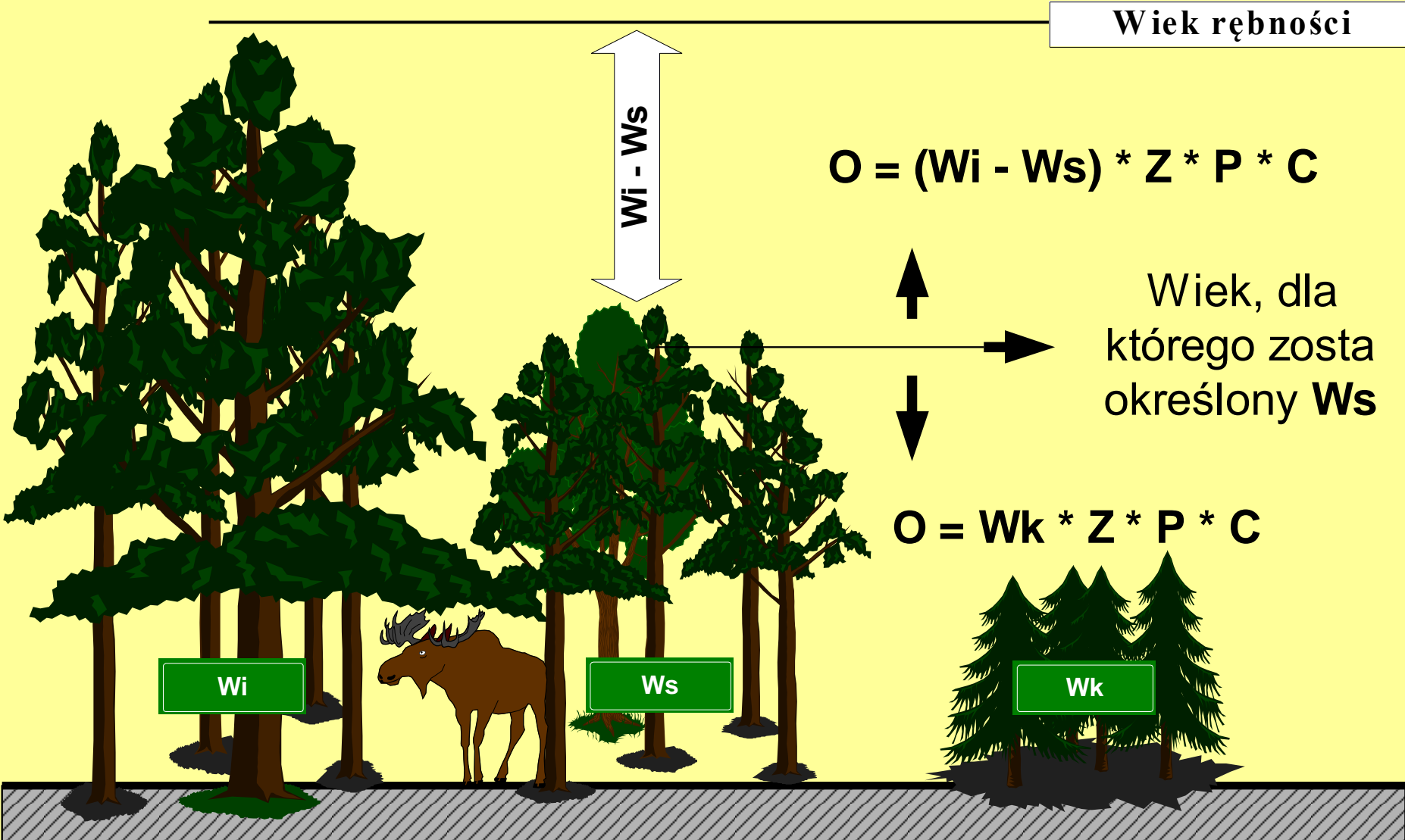
↑
↓
Wiek, dla którego
zosta określony W_s

$$O = W_k * Z * P * C$$

W_i

W_s

W_k

Oznaczenie symboli

Wi →

przelicznik wartości 1 ha drzewostanu na pniu według niezbędnych nakładów na jego wytworzenie w wieku rębności, obliczony według wartości w m³ drewna

Ws →

przelicznik wartości sprzedażnej 1 ha drzewostanu na pniu w wieku wyrębu faktycznego, obliczony według wartości m³ drewna

Wk →

przelicznik wartości drzewostanu wg wyłożonych kosztów 1 ha drzewostanu, obliczony według wartości m³ drewna

Oznaczenie symboli

Z → Współczynnik zadrzewienia

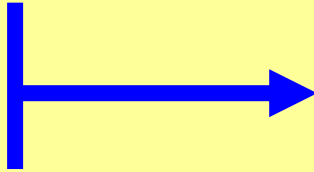
P → Powierzchnia obszaru wyłączanego w hektarach

C → Cena m^3 drewna podana przez Prezesa GUS

Skąd wziąć dane?

Wi
Ws
Wk

P Z Rozporządzenia Ministra Środowiska z 20 czerwca 2002 r. w sprawie jednorazowego odszkodowania za przedwczesny wyręb drzewostanu Dz.U. Nr 99 poz.905

Z

Z planu urządzenia lasu

P

Powierzchnia wyłączana brana z planu zagospodarowania działki

C

Z komunikatu Prezesa GUS

Wycena lasów przeznaczonych na cele inwestycyjne (zabudowa letniskowa, mieszkaniowa, usługowa, itp.)

Wycena lasów przeznaczonych na cele inwestycyjne (zabudowa letniskowa, mieszkaniowa , usługowa, itp.)

Działki lasu przeznaczone na cele zabudowy rekreacyjnej lub mieszkaniowej są dosyć atrakcyjnymi nieruchomościami dla przyszłych nabywców. Atrakcyjność takich nieruchomości wynika z leśnego sposobu zagospodarowania działki, co podnosi walory sanitarno-zdrowotne i krajobrazowe terenu, wytwarza przyjazny dla człowieka mikroklimat i stwarza naturalną izolację od innych osób wypoczywających w pobliżu.

Główna funkcja drzewostanu leśnego na działkach rekreacyjnych lub mieszkaniowych nie jest funkcją produkcyjną, jak w lasach gospodarczych.

W procesie szacowania takich nieruchomości nie należy traktować drzewostanu w oderwaniu od gruntu a jako jego część składową, oceniając walory drzewostanu z punktu widzenia przeznaczenia i sposobu zagospodarowania nieruchomości.

Wycena lasów przeznaczonych na cele inwestycyjne (zabudowa letniskowa, mieszkaniowa , usługowa, itp.)

Wartość rynkową zalesionych lub zadrzewionych działek rekreacyjnych, mieszkaniowych i usługowych określa się przy zastosowaniu podejścia porównawczego lub w określonych przypadkach dochodowego.

W realizacji podejścia porównawczego istotne są następujące atrybuty nieruchomości:

- lokalizacja,
- wyposażenie w elementy infrastruktury sieciowej,
- dogodność dojazdu,
- warunki geotechniczne terenu,
- sąsiedztwo, w aspekcie oceny atrakcyjności oraz cech uciążliwości,
- walory zagospodarowania roślinnego.

Wycena lasów przeznaczonych na cele inwestycyjne (zabudowa letniskowa, mieszkaniowa , usługowa, itp.)

Za najbardziej atrakcyjne tereny leśne do zagospodarowania rekreacyjnego lub mieszkaniowego uznaje się:

- **lasy na siedliskach Bśw, BMśw, Bs, LMśw,**
- **porośnięte drzewostanami mieszanymi z przewagą sosny, brzozy i modrzewia,**
- **w starszych klasach wieku (co najmniej 80 lat) i dobrym stanie zdrowotnym,**
- **o przejrzystej strukturze jednopiętrowej bez gęstych podrostów i podszytów,**
- **o zadrzewieniu do 0,4 oraz zwarciu przerywanym bądź luźnym z występującymi lukami bądź polanami kwalifikującymi się do lokalizacji zabudowy**

Wycena lasów dla celów realizacji ustawy o lasach

**Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach
(tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 2100)**

Rozdział 6a

**Gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa będącym w
zarządzie Lasów Państwowych**

Art. 37 -44

Nabywanie przez LP

Art. 37. 1. Kierownik jednostki organizacyjnej Lasów Państwowych, za zgodą Dyrektora Generalnego, **może nabywać** stanowiące własność osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, **lasy, grunty przeznaczone do zalesienia lub inne grunty lub nieruchomości**, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami gospodarki leśnej i nie narusza interesu Skarbu Państwa.

5. Las, grunt przeznaczony do zalesienia lub inny grunt lub nieruchomość mogą być nabyte za cenę nie wyższą od wartości określonej przez rzeczoznawcę majątkowego.

Art. 37a. 1. W przypadku sprzedaży przez osobę....., niestanowiącego własności Skarbu Państwa gruntu:

- 1) oznaczonego jako las w ewidencji gruntów i budynków lub
- 2) przeznaczonego do zalesienia określonego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, lub
- 3) o którym mowa w art. 3, objętego uproszczonym planem urządzenia lasu lub decyzją, o której mowa w art. 19 ust. 3

– **Skarbowi Państwa, reprezentowanemu przez Lasy Państwowe, przysługuje z mocy prawa prawo pierwokupu tego gruntu.**

– Lasy Państwowe reprezentujące Skarb Państwa mogą złożyć oświadczenie o nabyciu tego gruntu za zapłatą **równowartości pieniężnej.**

Art. 37a. 3. Jeżeli równowartość pieniężna, nie wynika z treści czynności prawnej, Lasy Państwowe reprezentowane przez nadleśniczego ustalają ją w oparciu o wartość nieruchomości określoną zgodnie z przepisami o gospodarce nieruchomościami.

Jeżeli podmiot się nie zgadza na równowartość pieniężną ustaloną przez Lasy Państwowe, może, w terminie 14 dni od dnia doręczenia oświadczenia, wystąpić do sądu o jej ustalenie.

Sąd ustala równowartość pieniężną w oparciu o wartość nieruchomości określoną zgodnie z przepisami o gospodarce nieruchomościami.

Zbywanie przez LP

Art. 38. 1. Sprzedaż lasów, gruntów i innych nieruchomości Skarbu Państwa znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych, może następować w przypadkach:

- 1) zbywania udziałów lasów stanowiących własność Skarbu Państwa we współwłasnościach;**
- 2) regulacji granicy polno-leśnej;**
- 3) stwierdzenia przez nadleśniczego nieprzydatności gruntów, budynków i budowli na potrzeby gospodarki leśnej;**
- 4) zmiany przeznaczenia na cele nieleśne i nierolnicze;**
- 5) podyktowanych ważnymi względami gospodarczymi lub społecznymi, o ile nie narusza to interesu Skarbu Państwa.**

Art. 38.4. Sprzedaż lasów, gruntów i innych nieruchomości znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych następuje w drodze przetargu publicznego. W przypadku gdy dwukrotnie przeprowadzony przetarg zakończy się wynikiem negatywnym wówczas przedmiot sprzedaży można zbyć w drodze negocjacji cenowej.

**Cena wywoławcza nieruchomości w pierwszym przetargu nie może być niższa od wartości określonej przez rzeczoznawcę majątkowego.
RMŚ z dnia 20 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków ..... przetargu na zbycie nieruchomości znajdujących się w zarządzie LP (Dz. U. z 2007 r. nr 78 poz. 532)**

Art. 38a -38e różne formy gospodarowania lasami

Służebności w LP

Art. 39a. 1. Nadleśniczy może za zgodą dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych obciążyć, za wynagrodzeniem, nieruchomości pozostające w zarządzie Lasów Państwowych **służebnością drogową lub służebnością przesyłu**, z uwzględnieniem zasad gospodarki leśnej. Wynagrodzenie to stanowi własny przychód Lasów Państwowych.

2. Wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej ustala się w wysokości odpowiadającej wartości podatków i opłat ponoszonych przez Lasy Państwowe od części nieruchomości, z której korzystanie jest ograniczone w związku z obciążeniem tą służebnością.

Zbywanie mieszkaniówki przez LP

Art. 40a. 1. Lasy Państwowe mogą sprzedawać nieruchomości zabudowane budynkami mieszkalnymi i samodzielne lokale mieszkalne, zwane dalej „lokalami”, oraz grunty z budynkami mieszkalnymi w budowie, nieprzydatne Lasom Państwowym.

2. Ustalenie ceny nieruchomości przy sprzedaży, o której mowa w ust. 1, następuje na zasadach określonych w przepisach o gospodarce nieruchomościami.

3. Łącznie z lokalami sprzedaje się grunty wraz z przynależnościami, niezbędne do korzystania z lokali. Grunty pod budynkami oraz grunty z budynkami związane, będące przedmiotem sprzedaży, uważa się za grunty wyłączone z produkcji rolnej i leśnej w rozumieniu przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Grunty te podlegają z urzędu ujawnieniu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz ewidencji gruntów i budynków jako grunty zabudowane.

Uwagi końcowe

Las- (w wycenie) to nieruchomość szczególna, zawierająca zawsze grunt i najczęściej drzewostan. Wartość gruntu podlega ogólnym prawidłom rynku, natomiast wartość drzewostanu jest zmienna i zależna od wielu czynników (wieku, składu gatunkowego, zadrzewienia, warunków siedliskowych itp.), stąd też trudności w znalezieniu transakcji nieruchomościami podobnymi.

Rynek nieruchomościami leśnymi jest ograniczony nie tylko dlatego, że lasów prywatnych jest mało, ale także z ograniczeń wynikających z regulacji prawnych.

Uwagi końcowe

Za celowe zatem uważamy konieczność poszukiwania nowych metod określania wartości rynkowej lasów i doskonalenia już istniejących. Dalsze działania powinny dotyczyć badań nad weryfikacją wskaźników szacunkowych gruntów leśnych i aktualizacji noty interpretacyjnej standardu wyceny lasów. Działania te z pewnością ułatwia pracę rzeczoznawcom majątkowym